

Kultūras vērtību saglabāšana restaurācijā PA1

Normatīvo aktu prasības kultūras pieminekļu aizsardzības jomā.

Sasniedzamais rezultāts: Noskaidroju, kādi ir restauratora galvenie principi un kādi Latvijas Republikas normatīvie akti ir saistoši restaurācijas darbā. Izmantojot dažādus informācijas avotus veidoju ar restaurācijas darbu saistīto jēdzienu skaidrojumus un izvērtēju normatīvo aktu prasības kultūras pieminekļu aizsardzības jomā.

1. tabula. Jēdzienu izpratnes pašvērtējuma skala nodarbības sākumā

Jēdzieni	Nav ne jausmas	Kaut kur iepriekš redzēts	Nedaudz saprotu	Varu izskaidrot
Restaurācija				
Rekonstrukcija				
Tipoloģija				
Artefakts				
Kultūras mantojums				

Izpētiet informācijas avotus, izpildiet uzdevumus un pārrunājiet tos ar pārējiem klases biedriem! Komentējiet, kas būtu jāņem vērā restauratoram.

Informācijas avoti: <https://web.archive.org/web/20071208140536/http://www.muzeji.lv/cunfte/pamaciba.html>

Ministru kabineta 2021. gada 26. oktobra noteikumi Nr. 720 "Kultūras pieminekļu uzskaites, aizsardzības, izmantošanas un restaurācijas noteikumi". <https://likumi.lv/ta/id/327240-kulturas-piemineklu-uzskaites-aizsardzibas-izmantosanas-un-restauracijas-noteikumi>

1. uzdevums. Skaidrot jēdzienus:

Restaurācija _____

Rekonstrukcija _____

Tipoloģija _____

Artefakts _____

Kultūras mantojums _____

2. uzdevums. Uzmanīgi izlasīt apgalvojumus un izsvītrot vienu lieko!

2.1 Restaurācijas principi!

- A. Pirms darba uzsākšanas obligāti ir jāiegrāmato pieminekļa raksturojums un izpēte;
- B. esošās vēsturiskās liecības nedrīkst izpostīt, falsificēt vai arī radīt no jauna;
- C. pēc iespējas mazāk iejaukšanās, ar cieņu pret kultūras mantojumu;
- D. visas metodes un materiāli, ko izmanto, obligāti jādokumentē;
- E. restaurators cenšas maksimāli precīzi atdarināt stilu, kurā ir radīts priekšmets;
- F. nedrīkst aizsegt vai izjaukt darba autentiskumu;
- G. Restaurācijas procesā nedrīkst zust nekas no priekšmeta identitātes;
- H. nedrīkst pēc sava prāta papildināt vai uzlabot priekšmetu atbilstoši mūsdienu tehnoloģijai;
- I. restaurācijas galvenais uzdevums ir likvidēt sairšanas procesu cēloņus un sekas.

2.2. Kataloga ziņas par priekšmetu? / Izsvītrot 2 liekos/.

- A. Nosaukums
- B. Autors
- C. Īpašnieks
- D. Laika periods (izgatavošana)
- E. Materiāls
- F. Izpildīšanas tehnika
- G. Izmēri, saglabāšanas pakāpe
- H. Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas atzinums

Kultūras vērtību saglabāšana restaurācijā PA1

3. uzdevums. Atbildi uz jautājumu!
Kāpēc veicot priekšmeta restaurāciju, visi darbi ir jāiegrāmato restaurācijas pasē. _____
4. uzdevums. Kāda valsts institūcija ir atbildīga par Nacionālā kultūras mantojuma saglabāšanu? /atzīmē pareizo/.
 - A. Valsts muzeju apvienība
 - B. Nacionāla kultūras mantojuma pārvalde
 - C. Kultūras ministrija
 - D. Latvijas restauratoru biedrība
 - E. Vietējā pašvaldība
5. uzdevums. Atzīmē vienu nepareizo apgalvojumu!
Kā tiek īstenota kultūras pieminekļu aizsardzība?
 - A. Tiek nodrošināta kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzība;
 - B. Tiek nodrošināta kultūrvēsturiska mantojuma uzskaitē, izpēte un saglabāšana;
 - C. Tiek nodrošināta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un uzturēšanas izdevumu kompensācija;
 - D. Tiek kontrolēta kultūras pieminekļu izmantošana un nodrošināta popularizēšana.
6. uzdevums. Izsvītro vienu lieko!
Senlietas ir....
Zemē, virs zemes vai ūdenī atrasti priekšmeti: rotaslietas, ieroči, darbarīki, iedzīves priekšmeti, mobilie telefoni, keramikas izstrādājumi, monētas veselā vai fragmentārā veidā.
7. uzdevums. Atzīmē vienu nepareizo apgalvojumu!
Kultūras pieminekļu aizsardzības likums aizliedz:
 - A. iznīcināt, pārvietot un pārveidot kultūras pieminekļus;
 - B. Kultūras pieminekļus renovēt un komercializēt;
 - C. atsavināt, iegūt, glabāt, pārvietot un pārsūtīt senlietas, kas pieder Latvijas valstij;
 - D. izvest kultūras pieminekļus;
8. uzdevums. Atzīmē vienu nepareizo apgalvojumu!
Kultūras pieminekļi var atrasties!
 - A. Privātajās kolekcijās;
 - B. Muzeju fondos;
 - C. Fiziskas personas pārvaldībā;
 - D. Tikai un vienīgi valsts īpašumā;
 - E. Pašvaldību īpašumā;
9. Atzīmē pareizo apgalvojumu! Kādai valsts institūcijai ir tiesības celt prasību pret fiziskajām un juridiskajām personām par zaudējumu atlīdzināšanu, ja tās nodarījušas kaitējumu kultūras piemineklim.
 - A. Kultūras pieminekļu uzraudzības inspekcijai;
 - B. Latvijas Republikas Kultūras ministrijai;
 - C. Nacionālajai kultūras mantojuma pārvaldei;
 - D. Pašvaldībai.
10. Papildini tekstu!
 - 10.1. Arheoloģiskās _____ zemē, virs zemes vai ūdenī atrastas senlietas (ar datējumu līdz _____.gadsimtam ieskaitot) pieder valstij, un tās glabā publiskie _____.
 - 10.2. Ja īpašnieks _____ valsts nozīmes kultūras pieminekli, valstij ir _____ tiesības.
 - 10.3. Saimnieciskā darbība un cita veida darbība kultūras pieminekļos, kas var ietekmēt kultūras pieminekļu _____, piekļūšanu tiem vai vizuālo uztveramību, kā arī kultūras pieminekļu _____ un simbolu izmantošana komercdarbībai atļauta tikai ar kultūras pieminekļa īpašnieka _____.
 - 10.4. Kultūras pieminekļi konservējami, _____ un remontējami tikai ar Nacionālās kultūras _____ pārvaldes _____ atļauju un tās _____.
 - 10.5. Par mākslas un antikvāro priekšmetu aprītes noteikumu pārkāpšanu (piemēram, izvešanu no Latvijas Republikas bez normatīvajos aktos noteiktās atļaujas) piemēro _____ vai naudas sodu fiziskajām un juridiskajām personām no divdesmit līdz _____ naudas soda vienībām.